

Roztocze Zachodnie - odwiedź koniecznie

data aktualizacji: 2019.05.02

Roztocze Zachodnie, zwane również lessowym usłane jest wzgórzami z epoki górnej kredy, przykrytymi grubą warstwą lessu. Położone jest między Kraśnikiem na północy i sięga do Szczebrzeszyna na południu. Na zachodzie granicę Roztocza Zachodniego stanowią Janów Lubelski i Frampol. Na wschodzie zaś granicą obszaru jest Sułów, Turobin, Batorz i Szastarka.

Roztocze dzieli się na trzy części:

- Zachodnie, ciągnące się aż po Kraśnik i łagodnie spływające w okolice Małopolskiego Przełomu Wisły.
- Środkowe, najcenniejsze krajobrazowo, z Parkiem Narodowym i najsłynniejszymi zabytkami. Te w większości zwiedzaliśmy.
- Wschodnie (zwane też Południowym) zahaczające o woj. Podkarpackie. Najbardziej dzikie i odmienne kulturowo.

Roztocze Zachodnie określane jest często jako Roztocze Gorajskie lub Szczebrzeszyńskie. W istocie są to dwie części Roztocza Zachodniego, oddzielone szeroką doliną rzeki Por. Charakterystyczne dla tych terenów jest występowanie długich i suchych dolin rozdzielających wzgórze. Cały obszar

poprzecinany jest gęstą siecią suchych wąwozów, które powstały poprzez erozję gleb. Największe ich skupiska znajdują się w tzw. „Piekiełku”, które leży pomiędzy Szczebrzeszynom a Wywłóczką, oraz między Batorzem a Turobinem. Wąwozy i ich rozgałęzienia mają długość wielu kilometrów, a ich głębokość sięga miejscami nawet ponad 20 metrów. Szerokość wąwozów jest różna i waha się od kilku metrów do kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu metrów.

Roztocze położone jest między dorzecziami Bugu i Wieprza (po stronie północnej) oraz Sanu i Dniestru (od strony południowej).

Należy koniecznie nadmienić, że wspomniane wyżej rzeki kształtują nie tylko panoramę Roztocza, ale także są źródłem dodatkowych atrakcji w postaci spływów kajakowych. Te co roku przyciągają tysiące amatorów, których urzekają spokojne i stosunkowo płytkie nurty Tanwi czy Wieprza. Spływy na Wieprzu organizowane są zazwyczaj aż do Szczebrzeszyna. Na spływ warto wybrać się większą grupą. Będzie nie tylko weselej, ale i bezpieczniej. Dzieci koniecznie pod opieką osób dorosłych. Oczywiście długość trasy dobrać można do własnych możliwości i zdolności. Warto dopytać też wcześniej o stopień trudności trasy, którą chcemy przebyć kajakiem.

Roztocze to także raj dla rowerzystów. Nie bez powodów rocznie przybywa ich tu około 60 tysięcy. A wszystko to dzięki sieci szlaków rowerowych rozciągniętych po całym regionie, która łączy wszystkie najchętniej odwiedzane miejsca. Ta forma zwiedzania Roztocza staje się coraz popularniejsza, ponieważ daje możliwość odwiedzenia i zwiedzenia kilku miejsc dziennie. Jednak mimo tego udogodnienia, aby objechać i zobaczyć jak najwięcej najlepiej wygospodarować sobie tydzień przeznaczony tylko na Roztocze. W tym czasie bez zbędnego pośpiechu i mapą w ręku uda się każdemu odkryć wszystkie uroki regionu.

Polecamy Centralny Szlak Rowerowy Roztocza, który prowadzi do Kraśnika przez Zwierzyniec, Józefów i Susiec do granicy w Hrebennem i dalej do Lwowa. Szlak prowadzi głównie lokalnymi szosami, jednak bardzo malowniczymi i o niewielkim natężeniu ruchu. Najciekawsze odcinki to Błazek - Batorz - Otroc - Chrzanów (okolice Batorza i Otroczy godne są dokładniejszej penetracji), Goraj - Hosznia Ordynacka - Radecznica, oraz Dzielce - Szczebrzeszyn. Szlak doceniony nie tylko przez turystów, ale również przez National Geographic, który uznał go za trzeci najbardziej interesujący szlak rowerowy w Polsce oraz przez Polską Organizację Turystyczną, która szlak uznała za najlepszy produkt turystyczny w 2004 roku. Dodatkowo trasa centralnego szlak pokrywa się częściowo z popularną trasą rowerową Polski Wschodniej [Green Velo](#), co daje możliwość dotarcia na roztocze z Mazur czy Bieszczad.

Turystyczne szlaki rowerowe, piesze czy spływy kajakowe są na Roztoczu tak rozbudowane i popularne, że wymagają zdecydowanie szerszego omówienia.

Ciekawe miejsca, które warto poznać ze względu na walory krajobrazowe to wysychające bagno Tałandy koło Panasówki, najwyższe wzniesienie Roztocza Zachodniego, czyli góra Dąbrowa (343,8 m. n.p.m.) znajdująca się w okolicach Lipowca. Atrakcją jest pomnik przyrody - zespół źródeł w Zaporzu, na płn. znajduje się malowniczy punkt Roztocza Zachodniego - dobrze zachowane grodzisko w Sąsiadce (Sutiejsk). Stąd blisko już do znanego sanktuarium św. Antoniego w Radeczniczy. Wymienić warto też kościół we wsi Mokrelipie i ciekawy, położony na grodzisku, cmentarz w Batorzu.

Szczebrzeszyn - Miejsce gdzie brzmi chrząszcz

Jest jednym z najstarszych miast Roztocza, które znajduje się na skraju doliny rzeki Wieprz przy drodze łączącej Zwierzyniec - Zamość. Nazwa miasta z pewnością każdemu kojarzy się z wierszem Jana Brzechwy " W Szczebrzeszynie chrząszcz brzmi w trzcinie..." i słusznie! Dlatego też w mieście można odnaleźć dwa pomniki chrząszcza, jeden drewniany przy źródle na Błoni, a drugi

dwumetrowy, odlany z mosiądzu w samym centrum miasta pod ratuszem.

Poza chrząszczem podziwiać tu można liczne skarby architektury sakralnej. Pierwsze z nich zobaczyć można tuż przy rynku, gdzie znajdują się dwa kościoły katolickie, które pochodzą z początku XVII wieku, pod wezwaniem Św. Mikołaja Biskupa i Św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Obie budowle reprezentują renesans lubelski, a zostały ufundowane przez ordynacje Zamojskich. Kolejną wyróżniającą się świątynią jest jedna z najstarszych w Polsce murowanych cerkwi prawosławnych pod wezwaniem Zaśnięcia Bogurodzicy. Dowodem na wielokulturowość miasta jest dawna synagoga z początku XVII wieku, w której obecnie znajduje się Miejski Dom Kultury.

Tylko tu można znaleźć się w Piekiełku – jest to sieć głębokich lecz malowniczych wąwozów lessowych. Miejsce to swoją nazwę zawdzięcza trudnemu do pokonania labiryntowi wąwozowych ścieżek pieszych jak i rowerowych. Jest to największa atrakcja Szczepieszkińskiego Parku Krajobrazowego. Wąwozy lessowe w Szczepieszynie może nie tak spektakularne jak te w okolicach Kazimierza Dolnego, ale less to less i ma swoją specyfikę. Polne drogi nagle „zapadają się” w podłoże i chowają w leśne alejki. Jest ich tu przynajmniej kilkanaście. Najwięcej pomiędzy Szczepieszynem a Lipowcem a Kawęczynem na czele.

Miejscowość Gorajec leży nad pięknym potokiem o dość nietypowej nazwie – Gnojnik. Jest to obszar Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, skraj Roztocza Zachodniego. Pierwsze próby zasiedlenia tego obszaru podjęli nasi przodkowie żyjący w okresie neolitu, czyli tzw. epoce kamienia gładzonego. Na terenach Polski neolit trwał na przestrzeni okresu: 5200-1900 lat p.n.e.

Gorajec założył, w myśl prawa osadniczego, hetman wielki koronny i starosta lubaczowski - Jan Tarnowski. Miało to miejsce w 1564 roku. Obszar miejscowości obejmował grunty wsi Żuków i pierwotnie nosił nazwę Horajec.

Od 2008 roku w Gorajcu organizowane są w zasadzie nieformalne spotkania pasjonatów kultury ludowej – cała impreza nosi nazwę "Folkowiska" i cieszy się coraz to większą popularnością wśród Polaków. Folkowisko umocniło swoją pozycję na europejskim rynku festiwalowym.

19 lutego 2019 roku Europejska Federacja Festiwali przyznała Festiwalowi Folkowisko wyróżnienie Remarkable Arts Festival (Wyjątkowy Festiwal Sztuki) 'EFFE Label 2019-2020'. Na międzynarodową listę najlepszych festiwali Europy Folkowisko zostało wpisane po raz trzeci razem z takimi imprezami jak Gdańsk Shakespeare Festival, Malta Festival Poznań i Wroclavia Cantans.

Roztocze to również miejsce bogate kulturą mieszkańców tej ziemi. Małe miasteczka i wioski skrywają nie jedną ciekawą tajemnicę i czekają na odkrycie. Nie brakuje miejsc, gdzie możemy poczuć smak i zapach sielskiego Roztocza. Można odkryć tu wiele ciekawych zwyczajów kulinarnych. Osobiście polecam pierogi z kaszą gryczaną i pieróg biłgorajski. Kuchnia Roztocza to mieszanka wpływów kuchni staropolskiej, ukraińskiej i żydowskiej. Wykorzystanie świeżych, sezonowych produktów sprawia, że jest ona jedną z najzdrowszych w kraju. Roztoczańskie smakołyki doceniane są w regionie i w całym kraju. Słońce i roztoczańskie wzgórza sprzyjają także powstawaniu winnic m. in: w okolicach Lipowca. Wino z Roztocza staje się kolejną kulinarną atrakcją regionu.

Jarmarki i targi od wieków stanowiły barwny element roztoczańskiego krajobrazu. Będąc na Roztoczu warto odwiedzić świąteczne jarmarki, bardzo popularne w dawnych czasach dziś odżywiają i nabierają innego, turystycznego znaczenia.

Źródło: